

MARTYNA DAROWSKA
*Biblioteka Główna
Politechniki Śląska w Gliwicach*

**KONFERENCJA BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ
W GLIWICACH BIBLIOTEKA AKADEMICKA:
INFRASTRUKTURA – UCZELNIA – OTOCZENIE
(GLIWICE, 24-25 PAŹDZIERNIKA 2013 R.)**

Funkcjonowanie bibliotek naukowych, zorganizowanych w ramach uczelni akademickich, już dawno wykroczyło poza stereotypową działalność udostępniania zbiorów oraz udzielania informacji bibliograficznych. Obecnie biblioteki akademickie muszą sprostać wyzwaniom i oczekiwaniom stawianym przez użytkowników, wymogom i wytycznym prowadzącym do rozwoju zgodnego z kierunkiem gospodarki opartej na wiedzy oraz postępowaniem technologicznym. Zmiany w działalności bibliotek uczelnianych (tak jak zmiany technologiczne) nastąpiły gwałtownie, a realizacja nowych ról i funkcji wymaga sporego zaangażowania. Dlatego w celu zebrania oraz wymiany doświadczeń i poglądów na temat sposobu funkcjonowania bibliotek szkół wyższych, Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej podjęła się zorganizowania w dniach 24–25 października 2013 r. Konferencji *Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie*¹.

Podstawę zaaranżowania tego spotkania stanowiło zakończenie realizacji przez Bibliotekę projektu unijnego *Rozwój sprzętowo-programowy platformy i lokalnej sieci dla wirtualnej infrastruktury Biblioteki Główny Politechniki Śląskiej w celu pozyskania, tworzenia i udostępniania zasobów naukowych*². Przedsięwzięcie obejmowało w głównej mierze zadania polegające na wdrożeniu wyszukiwarki zasobów naukowych (produkt Primo firmy Ex Libris), utworzeniu w Bibliotece Cyfrowej Politechniki Śląskiej kolekcji czasopism naukowych, rozpraw doktorskich i prac habilitacyjnych oraz utworzeniu repozytorium uczelnianego pracowników naukowych (RePolis).

¹ Adres strony internetowej Konferencji „Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie”: http://www.bg.polsl.pl/konf/konferencja/progr_konf.html

² Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013 – Działanie 2.3 Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki. Adres strony internetowej Projektu: <http://www.polsl.pl/Jednostki/RJO1/Strony/Dotacjenainnowacje.aspx>

Uczestnicy Konferencji, którzy reprezentowali między innymi polskie biblioteki akademickie, instytuty i ośrodki naukowe, wydawnictwa naukowe oraz firmy oferujące sprzęt i usługi dla bibliotek, zostali zaproszeni do Centrum Edukacyjno-Kongresowego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Podczas dwudniowych obrad wysłuchano w sumie trzydziestu wystąpień prelegentów i sponsorów, a wszystkie referaty zostały podzielone na trzy sesje tematyczne.

Uroczystego otwarcia Konferencji, w zastępstwie JM Rektora Politechniki Śląskiej Andrzeja Karbownika, dokonał Dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej Krzysztof Ziolo, a list powitalny JM Rektora przeczytała Monika Odlanicka-Poczobutt, która także jako Kierownik Projektu POIG 02.03.02-00-045/10 przedstawiła podsumowanie prac przeprowadzanych w ramach tego przedsięwzięcia.

Organizacja Konferencji przypadła w okresie obchodów Tygodnia Otwartej Nauki – Open Access Week, dlatego też nadanie pierwszej sesji nazwy *Ekosystem otwartej nauki*, okazało się jak najbardziej istotne i zrozumiałe. Panel pierwszy rozpoczął Emanuel Kulczycki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań), zadając pytanie: jakie korzyści można uzyskać stosując model otwartej nauki? Odpowiedzi uwzględniały punkt widzenia uczelni, jej pracowników i studentów, naukowców i badaczy, wydawców naukowych oraz całego społeczeństwa informacyjnego; a wśród korzyści wymieniono między innymi rozpowszechniony i swobodny dostęp do najbardziej aktualnej wiedzy oraz zwiększenie widoczności (a także poczytności i cytoowań) publikacji naukowych.

Jednym ze sposobów wdrażania i propagowania systemu otwartej nauki jest utworzenie instytucjonalnego repozytorium, co zdecydowanie podkreślili kolejno w swych wystąpieniach Jakub Szprot (ICM – Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego, Warszawa) oraz Małgorzata Rychlik (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań). W prezentacjach poruszono kwestie organizacyjne, prawne i techniczne dotyczące funkcjonowania otwartych repozytoriów, a także zwrócono uwagę na działania marketingowe uwzględniające nie tylko promocję samego repozytorium, lecz również promocję uczelni i dorobku naukowego pracowników. Następnie prelegentki – Bożena Bednarek-Michalska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń) (zob. il. 1) i Lidia Derfert-Wolf (Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Bydgoszcz), przedstawiły polskie przedsięwzięcia i inicjatywy zmierzające do zwiększenia przepływu komunikacji naukowej w środowiskach naukowych, umożliwiające łatwiejszą, szybszą i efektywniejszą wymianę wiedzy.

Na zakończenie panelu pierwszego głos zabrały kolejno Marta Stąporek (Politechnika Krakowska) i Katarzyna Machcińska (Politechnika Wrocławska), które w różny sposób przedstawiły temat przepływu informacji w systemie otwartej nauki. Autorki referatów zwróciły uwagę na znaczenie i wykorzystywanie mediów społecznościowych w kontaktach z użytkownikami bibliotek akademickich.

II. 1. Wystąpienie Bożeny Bednarek-Michalskiej - Konferencja Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach *Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie* (Gliwice, 24–25 października 2013 r.). Fot. Samuel Folwaczny

W popołudniowej sesji zatytułowanej *Nowe technologie informacyjne dla nauki i kultury*, głos zabrali między innymi pracownicy Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego – Tomasz Parkoła i Marcin Werla. Pierwszy omówił wykorzystanie systemów z pakietu DinGO w Bibliotece Głównej Politechniki Śląskiej, czyli w projektach biblioteki cyfrowej i repozytorium uczelnianego. W skład oprogramowania DinGO wchodzi systemy służące do organizacji i zarządzania procesem digitalizacji (dLab), publikowania cyfrowego (dLibra) oraz długoterminowej archiwizacji (dArceo). Natomiast w wystąpieniu drugiego referenta przedstawione zostało zagadnienie prowadzenia działań digitalizacyjnych z wykorzystaniem technologii chmurowych, na przykładzie projektów EuropeanaCloud i LoCloud. Na zakończenie pierwszego dnia obrad zaplanowano referat autorstwa pracowników Politechniki Częstochowskiej – Dagmary Bubel, Łukasza Kuczyńskiego i Lidii Szczygłowskiej, jednak ze względów organizacyjnych, wystąpienie przeniesiono na dzień następny. Autorzy poruszyli w referacie zagadnienia związane z usługami powszechnej archiwizacji, prowadzonymi poprzez projekt Platformy Obsługi Nauki PLATON-U4. Zwrócono szczególną uwagę na łatwą obsługę systemu oraz wyjaśniono zasady bezpieczeństwa pracy oraz kwestie eksportu i importu gromadzonych danych.

Drugiego dnia Konferencji odbyła się trzecia sesja zatytułowana *Rola uczelni i bibliotek w rozwoju komunikacji naukowej*. Jako pierwszy głos

zabrał prof. dr hab. Wiesław Babik (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), który omówił skutki zmian mających wpływ na przekształcenia bibliotek akademickich w ośrodki realizujące zadania wytyczone przez środowisko informacyjne oraz wizję rozwoju bibliotek uczelnianych w znaczeniu lokalnym, krajowym i światowym. Zagadnienie znaczenia i roli bibliotek akademickich w środowisku informacyjnym oraz gospodarce opartej na wiedzy przedstawiła Kinga Żmigrodzka (Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław). Prelegentka na przykładzie Dolnośląskiego Centrum Informacji Naukowej i Ekonomicznej zaprezentowała sposób w jaki biblioteki szkół wyższych poprzez wykorzystanie otwartego modelu nauki, nowych technologii oraz potencjału gromadzonych źródeł informacji, mogą stać się podstawowymi ośrodkami informacji w skali lokalnej i regionalnej oraz dziedzinowej.

Konferencja ze względu na poruszane zagadnienia niewątpliwie będzie stanowiła istotny element dyskusji na temat przyszłości polskich bibliotek szkół wyższych. Jej przebieg podsumowali wspólnie Dyrektor Biblioteki i Kierownik Projektu, którzy podkreślili znaczenie organizowania tego typu spotkań oraz zapowiedzieli ich kontynuację.

W dwudniowym spotkaniu wzięło udział stu czterdziestu uczestników; byli to pracownicy bibliotek szkół wyższych, wykładowcy akademicy, wydawcy naukowych źródeł tradycyjnych i elektronicznych oraz dostawcy sprzętu i narzędzi wykorzystywanych i stosowanych w codziennej pracy bibliotecznej (zob. il. 2).

II. 2. Uczestnicy Konferencji Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach *Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie* (Gliwice, 24–25 października 2013 r.). Fot. Samuel Folwaczny

Ze względu na liczbę wystąpień, w niniejszym sprawozdaniu przybliżono jedynie wybrane referaty. Natomiast wszystkie wygłoszone teksty oraz nadesłane artykuły, zostały zebrane w celu zrecenzowania, a następnie opublikowania. Warto również zapoznać się z dostępnymi w Internecie materiałami i publikacjami, będącymi wynikiem obrad i dyskusji prowadzonych w trakcie Konferencji *Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie*:

1. *Biblioteka Cyfrowa Politechniki Śląskiej. Materiały konferencyjne: „Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie”* [online]. 2013 [dostęp: 2014-02-10]. Dostępny w World Wide Web: <http://delibra.bg.polsl.pl/dlibra/pubindex?dirids=300>

2. *Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej. Konferencja „Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie”* [online]. 2013 [dostęp: 2014-02-10]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.polsl.pl/konf/konferencja/progr_konf.html.

3. Ciesielska-Kruczek R., „*Biblioteka Akademicka: Infrastruktura – Uczelnia – Otoczenie*”. *Konferencja Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach. „Biblioteka i Edukacja”* [online]. 2013, nr 4 [dostęp: 2014-02-10]. Dostępny w World Wide Web: http://www.bg.up.krakow.pl/bie/files/BiE_4_2013/BiE_nr_4_2013_S2.pdf.

4. Ziolo K., *Nowe wyzwania przed akademickimi bibliotekami*. „*Biuletyn Politechniki Śląskiej*” [online]. 2013, nr 11 (249) [dostęp: 2014-02-10]. Dostępny w World Wide Web: http://issuu.com/politechnikaslaska/docs/biuletyn_listopad_2013/29.